

3. ИНФОРМИШИТЕ СЕ

Избор професије, како смо рекли, је важна и озбиљна одлука, тако да ваше информисање о свијету занимања мора бити детаљно и објективно. Никада немојте користити један извор информисања јер последице вашег погрешног избора некада нису мале и безначајне.

Гдје се можете информисати?

Упутићемо вас, прије свега, на ваше родитеље, наставнике, пријатеље, програм школе, али и брошуре о занимању за које сте заинтересовани. Дакле, има више извора који вам могу помоћи да боље упознате неко занимање.

3.1. Извори професионалног информисања

- Људи око вас (родитељи, пријатељи, познаници...);

- Средства јавног информисања (телевизија, радио, новине...);
- Савремени дигитални медији – интернет;

- Специјализовани штампани материјали (књиге о занимањима, брошуре, пописи занимања...);

- Специјализовани фото и видео материјали (филмови, дијафилмови, фотографије, дискете...);
- Посјета предузећима и установама.

Родитељи, рођаци, познаници свакако вам могу пружити одређене информације о неким занимањима. Родитељи су, коначно, ти који се највише труде да ваш избор буде одговарајући. Ипак, треба имати у виду да у већини случајева преовладавају лична мишљења, тако да информације из овог извора некада треба узети уз извјестан опрез и употпунити их из још неких извора који су вам на располагању.

Наставници и професори свакако вам могу дати прецизне информације о неким занимањима. У суштини они познају занимања у којима предмети које они предају долазе до изражаја.

Штампа (дневни и недељни листови, разни часописи...) пружа разне информације о занимањима, често се те информације уљепшавају да би привукле пажњу читалаца па се дешава да се на крају удаље од стварности. И ове информације треба допунити из још неких извора.

Електронски медији (радио и телевизија) кроз контакт – емисије, упознају слушаоце и гледаоце са свијетом рада. Такве емисије воде се уживо и пружају могућност да путем телефона добијете директан одговор на ваше питање.

Телевизија има могућност да ријечима и сликом саопшти информације. Информације о занимањима и свијету рада емитују се у разним емисијама, а нарочито у школском програму. Ако сте у могућности обавезно пратите ове емисије, јер су оне добар извор сазнања;

Савремени дигитални медији – интернет пружа све обухватнији преглед информација о различитим занимањима. Некада на интернету можете наћи информације које су обухватиле опис и садржај занимања из више различитих извора.

Брошуре и књиге са описима занимања, монографије о појединим занимањима, леци, плакати, постери и сл. представљају један од најпоузданијих извора информација, нарочито ако су добро илустровани цртежима и фотографијама занимања и појединих радних операција. Међутим, проблем је што овакви штампани материјали нису доступни свим ученицима јер мало установа располаже са овим материјалима.

Намјенски снимљени материјал о занимањима: дијафилмови, фотографије и фото – изложбени материјали, фото албуми о занимањима, ТВ – емисије и видео – филмови, представљају изванредан извор поузданих и цјеловитих информација о свијету занимања.

Посјета предузећима - Сугеришемо вам да би било корисно да посјетите предузећа и тако упознате послодавце, њихове потребе и сазнате шта то они цијене при запошљавању.

Дакле, има више извора из којих можемо упознати свијет занимања. Свака информација не мора бити права и зато се никада немојте ослонити само на један извор. Питајте, тражите, будите упорни, али сазнајте оно што вас интересује.

Имајте у виду да нека од додатних знања и вјештина стекнете још док се школујете, нпр. научите више страних језика, положите возачки испит и сл. Немојте се устручавати и

разговарајте са људима, јер ће вам та вјештина “отворити многа врата” и веома често помоћи у животу. Неко ће вас тако упамтити и сутра вам можда понудити посао као младој и перспективној особи.

Водите рачуна да све информације “сажмете” и одбаците вишак за који сматрате да је нечије лично мишљење, одушевљење или разочарење.

3.2. Упознајте свијет рада и занимања

У овом поглављу ћемо вас упознати и са свијетом рада. Познавати свијет рада значи упознати различита занимања, њихове главне карактеристике, захтјеве, услове и перспективе запослења.

Често смо у прилици да схватимо да је наше знање о појединим занимањима површно и непотпуно. Свијет рада је опсежан и подложен сталним промјенама. Постоји на хиљаде разноврсних послова које људи обављају, а који се опет свакодневно мијењају под утицајем научног и технолошког развоја. Неки послови полако “одумиру”, а други настају. Дакле, свијет рада се мијења из дана у дан. Са свијетом рада упознајемо се већ у дјетињству. Од родитеља, наставника, познаника постепено смо учили и стицали знања о различитим занимањима, а у новије вријеме интернет је постао медиј за пласирање таквих информација.

Међутим, немогуће је упознати сва занимања. Зато вам предлагемо да се усмјерите само на она занимања која вас највише интересују.

Навешћемо вам само неке карактеристике на које треба обратити пажњу при одабиру посла.

Опис послова

За већину људи најважнији је садржај радних активности које ће обављати у неком занимању. Зато је потребно проучити опис типичних послова везаних за занимања која истражујете. Укључује ли занимање претежно рад са стварима, људима, подацима или идејама?

Какви су типични радни задаци?

Јесу ли задани или слободни?

Пружају ли довољно могућности да у њима искажете своје склоности ?

Услови рада

Радне активности обављају се у различитим физичким, социјалним и организационим околностима. Неки раде у затвореном, неки на отвореном простору, неки су у току обављања посла изложени изузетно високим температурама (ливци), вјетру, влази, плинovima, буци мотора. Неки службеници током рада сједе, поштари нпр. ходају, трговачки путници путују, морнари су одвојени од породице. Једни раде сами, други у тиму. Дакле треба добро проучити радне услове код занимања која вас интересују и оцјенити да ли су вам прихватљиви или нису.

Потребно образовање

За нека занимања потребно је трогодишње или четворогодишње средњошколско образовање у одређеној струци, а за нека завршен факултет па и постдипломски студиј.

Уз то, многа занимања траже и константно усавршавање током читавог радног вијека. Уколико се ради о дужем школовању искрено процијените своје могућности: имате ли потребне способности и мотивацију (жељу и вољу) за дуже учење? Свакако да је један од услова и материјална могућност за предвиђено школовање. Међутим, ако овај услов немате немојте одустајати. То је прилика да на основу својих резултата тражите стипендију за ваше школовање или да се одлучите за школовање уз рад. Уколико се определијелите за школовање уз рад већ сте испољили и предузетничке склоности за које можда нисте ни знали да их посједујете.

Битна ствар прије доношења одлуке је постављање циља. Коначно, свака активност има неког смисла само ако је усмјерена ка одређеном циљу. Некоме је циљ да досегне до највишег нивоа у науци, неко замишља себе као стручњака са факултетом, неко као техничара или доброг мајстора. Свима вама је непосредни циљ да упишете средњу школу односно факултет, али се од тога дугорочни циљеви разликују. Зато је важно да себи поставите и дугорочне циљеве, јер ћете тиме одредити и смјер и ниво до кога желите стићи на свом професионалном путу.

3.3. Како поступити у процесу доношења одлуке?

Када се стекне основни преглед о свијету рада и занимања и када се размисли о ближим и даљим циљевима, тек тада можете приступити процесу доношења одлуке о свом избору занимања.

Циљ да се упишеш у средњу школу може се постићи и тако да сачекаш вријеме за пријављивање на конкурсе у јуну и предаш документа у некој од школа. То је најлакши али сигурно најризичнији начин.

У таквом избору случајност ће одиграти значајну улогу, а она некада не даје повољан исход. Зато најприје зацртајте себи план како ћете се кретати кроз процес одлучивања.

СУГЕРИШЕМО ВАМ:

Први корак - СКЛОНОСТИ И ИНТЕРЕСОВАЊА

Други корак - СПОСОБНОСТИ

Трећи корак - ЗАХТЈЕВИ ЗАНИМАЊА

Четврти корак - АЛТЕРНАТИВНА ЗАНИМАЊА

Пети корак - ДЕТАЉНО ИНФОРМИСАЊЕ

**Шести корак - ПЕРСПЕКТИВА
ИЗАБРАНИХ ЗАНИМАЊА**

**Седми корак - МОГУЋНОСТИ
СТРУЧНОГ ОБРАЗОВАЊА**

Осми корак - КОНКУРИСАЊЕ (УПИС)